

DELAJSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zdravni dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 48.

Sobota, 17. junija 1933.

Leto VIII.

Zaupanje vase.

Povsem zmotno je mnenje, da bo italijanski ali nemški fašizem zatrl svetovno gibanje socializma. Socializem je rodil kapitalistični gospodarski sistem. Zaradi krivic, ki jih kapitalizem povzroča v človeški družbi, je nastala zahteva po pravici, po pravičnosti. Na podlagi razlik torej, ki so nastale v dobi razvoja med onimi, ki so odgovorni za sistem in ki ga ščitijo z vsemi razpoložljivimi sredstvi, ter med onimi, ki morajo prenašati družabne in socialne krivice, se je razvila nova veda, da analizira in uči, kako naj se družabne krivice odpravijo.

Mnogo imamo teorij, kako naj se krivice odpravijo, zmanjšajo z različnimi ukrepi, z reformami družbe, z državno avtoriteto v gospodarstvu itd. Vse te teorije so pa le reformnega značaja, hoteč kapitalistični sistem v njegovem interesu prepričati, da so reforme potrebne. Kdor pa zna le nekoliko misliti, ve, da so take družabne korekture sicer mogoče, da pa bistva ne morejo izpremeniti, dokler ne postane politična oblast tako neodvisna, da lahko objektivno sodi in ravna. Ni dovolj malenkostno korigiranje gospodarskega sistema, ker ta sproti ustvarja barijere, ki vse korekture paralizirajo in uspeh zmanjšujejo.

Ta nevarnost je vzrok, da je nastal znanstveni socializem, ki preplavlja svet s socialistično ideologijo, ki odklanja družbo razredov in v jedru tudi paktante obeh razredov.

Socialistični marksizem pozna le boj za novi svetovni nazor pod okriljem razreda, ki ima interes, da propagira socializem. Oborožen s socialističnim prepričanjem in s svojo zavestjo bo ta razred izvajal preosnovo gospodarskega sistema.

Lepe stvari so državni socializem, socializacija itd. Toda tudi za te stvari je potreben boj razreda, ki pozna cilj svoje borbe. Brez jasnega cilja pa uspehi ne morejo biti trajne vrednosti.

Jasni so torej razlogi, da sme delavstvo zaupati samo vase, samo v svojo zavest in svoje prepričanje in se zanašati na svoje veliko prerojenje v bitnosti socializma.

Dva fašistična atentata v Avstriji.

Na dr. Steidleja v Inomostu in na dr. Rintelena na Štajerskem.

Nemški fašizem hoče prodreti v Avstrijo s silo. Nemški fašizem je po poročilih nekaterih listov najel nekaj ljudi, da izvršujejo v Avstriji teror.

V Inomostu se je vozil z avtomobilom ob 10. uri zvečer deželni svetnik dr. Steidle domov. Tik pred stanovanjem je bilo oddanih nanj dvanajst revolverjskih streliv iz mimovozečega avtomobila. Dr. Steidle je bil močno ranjen na roki. Policija in vojaštvo sta zasedli fašistični dom in gostilno, v kateri se fašisti shajajo ter navzoče uredili.

Atentatorski avtomobil pa je ubežal.

Štajerski deželni glavar dr. Rintelen je imel v Brucku na Muri v nedeljo shod krščanskih socialcev. Dr. Rintelen se je odpeljal okoli 11. ure z avtomobilom v Gradec. Na cesti blizu Pernega so pa neznan-

Z ženevske konference mednarodnega urada dela.

Sklepanje o 40 urnem delovnem tednu odgodeno.

Na mednarodni konferenci urada dela so razpravljali več dni o konvenciji za uvedbo 40 urnega delovnega tedna. Španski vladni delegat Araquiste se je jako zavzel za konvencijo. Rekel je, da je danes mnogo delavcev, ki delajo po 12 in 14 ur na dan. Če se ta delavnik skrajša na 40 ur na teden, se mora nekaj poznati. Za konvencijo je govoril tudi angleški delavski delegat Heyde. Vladni zastopniki bi večino pristali na 44 urni delovni teden. Očividno je torej, da imajo delodajalci in večina vladnih delegatov namen, konvencijo odgoditi ter sklepati o njej šele na konferenci prihodnje leto.

Mussolini za skrajšanje delovnega časa.

Mednarodni urad dela poroča: Italijanski deželni korporacijski odbor je imel pod predsedstvom Mussolinija sejo v Rimu. Med drugim je obravnavala seja tudi skrajšanje delovnega časa kot sredstvo za omiljenje nezaposlenosti. Kakor je znano, je Italija na konferenci v Ženevi, ki je bila sklicana v ta namen, predlagala, da naj se delovni čas skrajša na 40 ur tedensko. Po razmotrivanju razprav pripravljalnega odbora, ki je to snov obravnaval, ni temeljne določbe predlo-

ženega načrta konvencije glede delovnega časa. Izrečeno je bilo mnenje, da naj se 40 urni tednik mednarodno sploh ne uvede, ter da ga naj uvedejo najvažnejše evropske in izvenevropske države. Dalje ne sme tak dogovor določevati mezd, ker bi pri tem nastale nepremagljive težkoče. Konvencija naj bi veljala samo za dobo krize, to je največ dve ali tri leta, ter bi morala biti dovolj elastična, da bi prepuščala deželni zakonodaji, kako določijo celotni delovni čas krajevnim običajem primerno.

Veljavnost konvencije naj bi se po mnenju odbora nanašala le na osebe, ki so zaposlene v industriji in trgovini. Na kmetijske delavce in pomorščake, kakor tudi na železničarje, hotelske uslužbenke, bolnišnice in gledališča ter osebe, ki so zaposlene v obratih z manj kot desetim zaposlenimi in rodbinske obrate bi se ta konvencija ne smela nanašati.

Odbor je sklenil, da bo italijanski predlog za skrajšanje delovnega časa na 40 ur na teden dalje podpiral ter izrekel mnenje, da bi smele veljati izjeme glede teh določb konvencije samo v neizogibnih primerih tehnične naravi, kakor ob neugodah ali popravljanju strojev.

Nova španska vlada.

Kriza španske vlade je bila hitro rešena, kar znači, da je republikanska večina trdna. Novo vlado je sestavil zopet Azana, ki je obenem vojni minister. Zunanje ministrstvo je prevzel socialist De los Rios, javna dela ima socialist Prieto, mini-

ster dela je pa strokovničar Largo de Caballero.

Sestava nove vlade dokazuje, da je bila demisija le formalna z ozirom na vrisč reakcije proti novemu zakonu o šolstvu, redih in kongregacijah.

Madžarski magnati in volilna pravica.

Gömbös za splošno tajno volilno pravico?

Madžarski ministrski predsednik Gömbös je izjavil, da je opustil misel na stanovski parlament. V kratkem bo, je obljubil, predložil parlamentu zakonski načrt o splošni in tajni volitvi za parlament.

Madžarski velikaši so že tolikokrat obljubovali demokratičen volilni red, da tudi ta obljuba ne zasluži zaupanja. Magnati hočejo biti sami gospodarji v svoji hiši, dokler jih ne izžene ljudska volja.

Plemstvo vodi „delavce“.

V nemški nacionalsocialistični stranki je 25 poslancev plemičev.

V novem nemškem državnem zboru je nacionalsocialističnih (fašističnih) »delavskih« poslancev: dva princa, trije grofi, štirje baroni, štirje plemenitaši brez drugega pridevka itd. Vseli plemenitašev v državnem zboru je 35, od teh 25 fašističnih. Ti plemeniti gospodje »delavski voditelji« bodo že poskrbeli, da bodo imeli delavci zlate čase.

Socialno - demokratične poslance v Nemčiji zapirajo dalje. Prejšnji deželnozborski predsednik Pflüger, dalje poslanec Rossmann sta aretirana; dr. Schuhmacherja in Albert Fischerja pa policija še išče. Policija pravi, da te socialne demokrate zapira, ker trdijo interniranci, da so krivci na svobodi. — Torej zapirajo v Nemčiji ljudi brez vzroka. — Sodba pride!

Svetovni parlament kapitalizma.

Težkoče niso odpravljene.

V Londonu se vrši od dne 12. t. m. svetovna gospodarska konferenca. Nad šestdeset držav je zastopanih na konferenci. Konferenco je pozdravil oziroma otvoril angleški kralj in angleška vlada je priredila udeležencem bogat banket.

Potem so se pričele seje. Govorniki se radi spominjajo 30 milijonov nezaposlenih. Francoski ministrski predsednik Deladier je rekel, da se je o svetovni gospodarski krizi že toliko pisalo, da bi spisov ne mogli spraviti v zborovalno dvorano. Potrebno je pa rešiti denarno vprašanje, vprašanje produkcije in valut, da postane človek zopet gospodar stroju ter se nikakor ne sme puščati, da bi ostal stroj gospodar človeku.

Italijanski delegat Jung je izjavil, da je treba rešiti najprej problem mednarodnih dolgov, preden bo mogoče sklepati o zvišanju nivoja cen in izvesti omiljenje carinskih mej. Težkoče so po vsem svetu in niso finančne naravi. Treba je položaj obravnavati kot celoto.

Nemški delegat Neurath pravi, da je pričakovati ugodne rešitve gospodarskih in zlasti trgovskopolitičnih problemov, če smo si prej jasni o temeljnih načelih kreditnih in finančnih vprašanj. Svet je mislil, da so interesi zastopanih držav enaki. Dejansko so si pa nasprotni.

Govorili so potem avstrijski kancler dr. Dollfuss, angleški minister Neuville Chamberlain, predsednik konference Hymans za Belgijo, Hull za Ameriko, Litvinov za Rusijo, Lebreton za Argentino, dr. Beneš za malo antanto, madžarski delegat in holandski.

Pomembno je, da so vse države proti vojnim dolgovom ter da smatrajo, da je nujno urediti to vprašanje. Amerika pa odklanja vprašanje vojnih dolgov. Ameriške Zedinjene države marveč pripravljajo posebno konferenco v Washingtonu za prihodnji mesec, ki naj uredi vprašanje vojnih dolgov.

Litvinov se je izrekel za načelo gospodarskega premirja. Rusija je pripravljena odpreti meje za večji uvoz, če se ji dovolijo krediti z daljšim rokom in ugodnosti za izvoz. Mednarodna konferenca 1927 je pristala na načelo miroljubnega sožitja socializma in kapitalizma; Rusija se hoče ravnati po tem načelu.

Že iz teh podatkov je razvidno, da sta na konferenci dve tendenci: ena, ki zahteva ureditev vojnih dolgov in druga, ki zahteva ureditev finančnih in carinskih vprašanj. Amerika očita državam obstrukcijske metode v mednarodni kapitalistični trgovini. Ta avtarkična politika, politika gospodarske izolacije je doživela polom, zato bi konferenca morala proglasiti konec gospodarskega nacionalizma in bojkotirati vse tiste, ki bi hoteli nadaljevati to politiko.

Svetovna konferenca je parlament svetovnega kapitalizma, ki skuša rešiti predvsem svoje zahteve in izbojevati svoboden trg za svojo ekspanzijo.

Na konferenci se že pojavljajo tresavice, kakor bi bilo potrebno, da se odpišejo vojni dolгови in uredi vprašanje mednarodnega sodelovanja.

Diktatura ali demokracija v Avstriji?

Kanceler se hoče vrniti k parlamentarnosti z novo ustavo.

Avstrijski kanceler dr. Dollfuss, mali diktatorček, je spoznal, da je vsaj v Avstriji diktatura precej trd oreh, na katerem si utegne sam in njegova krščansko-socialna stranka polomiti zobe. Prišel je do prepričanja, da je imel nekdanji avstrijski vladni predsednik, ki je nad štiriinajst let opravljal to mesto, liberalni grof Taaffe, prav, ko je rekel: Vsak osel lahko vlada z diktaturo, toda slaboten diktator omaga, nagla pot diktature pa uniči vse pravne vezi in pravice. Imeti mora omahljiv pravni čut. Dr. Dollfuss se čuti v avstrijskih političnih razmerah slabotnega, zato se doslej ustave direktno ni dotaknil, marveč je samo po ovinkih, po starem vojnem zakonu, izločil parlament, oropal Dunaj velikih davčnih dohodkov; torej v malem je delal isto kakor Hitler v Nemčiji.

Vendar mu nadaljevanje te politike ne diši. Kanceler želi pač še izpremembo ustave, kakor jo zahtevajo krščanski socialci že par let, po kateri bi znatno izločili iz politično-upravnega vpliva avstrijski narod.

V ustavi naj bi bilo določeno med drugim:

I. Aktivno in pasivno se smejo udeleževati udejstvovanja samo politične stranke, ki so čisto avstrijske in priznavajo republiko. Stranke, katerih cilji gravitirajo na zunaj, ne smejo sodelovati pri avstrijski zakonodaji.

II. Oblika parlamentov se popolnoma izpremeni. Zvezni svet naj se v bodoče sestavlja tako-le:

1. tretjino članov zveznega sveta volijo deželna zastopstva kakor doslej;

2. tretjino članov zveznega sveta delegirajo stanovski zavodi raznih zbornic, trgovskih, delavskih, zdravniških zbornic itd.

3. tretjino članov pa imenuje na predlog vlade zvezni predsednik.

S tem namerava kanceler bivše politične osebnosti deloma reaktivirati. Posebej pa še dobe nekaj takozvanih virilnih mest v zveznem svetu cerkveni knezi.

V novi ustavi hoče kanceler razširiti obnem pravice zveznega predsednika; glavni njegov namen pa je izprememba parlamenta, po kateri zagotovi v njem absolutni vpliv meščansko - kapitalističnemu razredu.

Kanceler uvideva, da je v Avstriji čut demokracije precej močan, ter da bi bilo pametno, če ostane v kontaktu z demokratičnimi državami. Prav iz teh razlogov se je odločil,

da bo razpravljaj o ustavni reformi z vsemi — parlamentarnimi stranikami, kar bi pomenilo, da je opustil misel, še nadalje izdajati diktatorske zasilne odredbe, ter da bi v sedanjosti stiski zopet rad sodeloval s parlamentom.

V Avstriji je torej že zmagala misel demokracije, dasi je danes še težko prerokovati, kako in s kakršnim uspehom bo borba končala. Verjetno je, da bo že jeseni ustava prišla do rešitve ter da se bodo do tedaj vršila pogajanja med strankami in vlado. Načrt nove ustave in načrt novega parlamenta pomenita

sicer reakcijo, pomenita, da se hoče omejiti politični vpliv delavskega in utrditi vpliv podjetniškega razreda. Eno prednost pa ima ta borba. V tej borbi je socialna demokracija, ki je najmočnejša politična stranka v Avstriji, zadušila pohlepnost po diktaturi malemu krščanskemu kancelerju in njegovi stranki.

Za razvoj demokracije v Avstriji je že to dejstvo velikega pomena, še večjega pomena je pa ta borba kot vzpodbuda za narode, ki danes ječe pod diktaturami ne le politične, ampak razredne potrebe kapitalističnih plasti družbe.

F. Svetec:

Konec komisarijata v Pokojninskem zavodu

Revizija.

Lansko leto jeseni so se govorice o potrebi remedure v Pokojninskem zavodu tako zgostile, da jih je bilo že slišati na vsakem vogalu. Moram podčrtati, da je bila nosilka teh govoric neodgovorna ulica, članstvo zavoda, to se pravi edini pravi interesenti, so se pa s skrbjo povpraševali, kaj bo iz tega nastalo. V najslabšem položaju smo pa bili mi funkcionarji zavoda, ki na vsa številna vprašanja interesentov nismo vedeli nikakega odgovora. Končno se je pa le pojavila revizijska komisija, ki naj bi pregledala poslovanje zavoda. Reči moramo, da nam je takrat odleglo, ker smo pričakovali, da bo z revizijo razčiščen položaj in da bomo vsaj vedeli, pri čem smo.

Odstavitev predsednika, razpust načelstva. Novi predsednik.

Toda z revizijami ne gre tako hitro, kajti trajala je od lanskega oktobra do letošnjega februarja. Položaj pa, mesto, da se razčisti, se je pa le še nadalje zamotal. Naenkrat, sredi revizije, je minister za socialno politiko odstavil starega predsednika g. Vrtočca in imenoval novega, dr. Baltiča. S tem pa stvar ni bila končana, temveč se je prav za prav šele začela. Kajti stari predsednik je dobil pri svojem imenovanju dekret za dobo pet let in se je pritožil na državno sodišče vsled predčasne odstavitve. Sodišče mu je ugodilo. Minister je pa zato imenoval komisarja in razpustil načelstvo. V razpustitvenem odloku je pa določil, da mora komisar v zakonitem roku 8 tednov sklicati občni zbor z nalogo, da izvoli novo načelstvo.

Občni zbor.

Na nedeljskem občnem zboru je g. komisar dr. Baltič avtoritativno ugotovil, da

odstavitev predsednika ni v nikakršni zvezi z revizijo, in da so bili zato merodajni povsem drugi razlogi. Ta konstatacija je prinesla prvo razčiščenje med šumo govoric tistih, ki so na vsak način iskali zvezo med revizijo in med odstavitvijo predsednika in razpustom načelstva. Popolno jasnost je pa prineslo šele revizijsko poročilo komisije, ki je bilo predloženo ministru za socialno politiko in katerega je ministrstvo na prošnjo bivšega načelstva predložilo občnemu zboru. S poročilom se bomo ob priliki še podrobneje bavili, zaenkrat naj konstatiramo le dejstvo, da v njem ni zabeležen niti en sam kriv, ali protizakonit in protistatutaren ukrep bivšega načelstva. Zato je občni zbor izrekel bivšemu načelstvu soglasno pohvalo in ga zopet izvolil v to funkcijo.

Naloge bodočega načelstva. — Za razširitev penzijskega zavarovanja.

S tem je torej doba nejasnosti in zamašnosti pri kraju in tisti, ki smo bili za več mesecev navezani na čakanje rezultatov revizije in bili izpostavljeni vsakovrstnim sumničjem, imamo zopet priliko spregovoriti svobodno besedo in zastaviti svoja vesa, da spravimo zavod v normalno in članstvu koristno delovanje.

Bilanca za leto 1932, ki je bila predložena nedeljskemu občnemu zboru, ni povsem zadovoljiva. Podrobneje o številkah te bilance se bomo pečali v našem strokovnem časopisu. Treba se je pa zavedati, da tudi tako bogat zavod, kakor je Pokojninski, ne more prebroditi težke gospodarske krize, če njegov aparat brezhibno ne funkcioniira. To funkcioniranje se bo sedaj lahko vpostavilo.

Pretekli meseci nas pa morajo poučiti, da mora zavod iskati zaslonbo predvsem pri tistih, katerim je namenjen. Mi moramo naše delovanje čim tesneje zve-

zati z interesi, to je s člani, zlasti z njihovi organizacijami. Ne rečem, da že do sedaj ta tendenca ni obstajala. Bilo pa je v tem premalo sistema. Ne zadostuje še, če pošljemo na občne zbore raznih nameščenih organizacij svoje delegate, da spregovorijo tam svoje pozdravne govore. Mi moramo najti tudi način, da bomo za vsa važnejša vprašanja v zavodu vprašali za njihovo mnenje. V tem pogledu smo bili zlasti s dalmatinskimi organizacijami pred vsem s klubom kapetanov in klubom pomorskih strojnikov v prerahljih zvezah, česar nam niso priznali, da so baš te največ storile za popularizacijo penzijskega zavarovanja. Kako dobre rezultate prinašajo dobre zveze z organizacijami, se kaže baš v razširitvi penzijskega zavarovanja na apotekarske pomočnike. Ta pota je treba nadaljevati tudi z drugimi panogami, v prvi vrsti z zobotehniko, ki jim je baš sedaj zakonito odvzeta možnost osamosvojitve, dočim v nadomestilo niti penzijskega zavarovanja niso dobili. Mi vemo, da so se razne nameščenke organizacije, zlasti SPNJ, zelo trudile, da bi se razširilo penzijsko zavarovanje tudi na druge panoge privatnih nameščenecv. Ta stremiljenja je treba spraviti v sistem, ki naj ga Penzijski zavod z vsemi svojimi močmi učinkovito podpre. V tem pogledu nas čaka široko polje koristnega in plodonosnega dela. Po veliki zaupnici, ki jo je dobilo načelstvo in uradništvo zavoda na nedeljskem občnem zboru, je sedaj najugodnejša prilika, da tudi v tem pogledu spopolnimo naš zavod. Tako spopolnitev je tudi garancija za dobre bilance.

Strokovno gibanje.

Hitlerske metode nacijev v Zagrebu. Podružnica Saveza živilskih delavcev v Zagrebu je sklicala v nedeljo članski sestanek v dvorano Delniške pivovarne in svrhu določitve smernic za sklepanje nove kolektivne pogodbe s pekovski mojstri. Da bi onemogočili solidarnen nastop pekovskih pomočnikov, so pekovski mojstri zadnji čas sprejeli v delo več neorganiziranih brezposelnih, ki so se potem s pomočjo mojstrov organizirali v nekako separatistično žolto organizacijo, ki o solidarnosti s Savezom ni hotela nič slišati, zato je Savez izjavil, da ne bo sklepal nove kolektivne pogodbe, če se bo hotelo tudi to organizacijo pritegovati k pogajanjem. Na nedeljskem članskem sestanku, ki se ga je udeležilo 350 organiziranih članov, ki niso pustili v dvorano nikogar brez članske izkaznice, se je nenadoma pojavilo tudi kakih 30 malkontentov nasprotne žolte organizacije, ki so jih očitno nekateri delodajalci nahajali, naj shod razbijejo. Razgrajali so nekaj časa po vrhu pred dvorano in zahtevali vstop, ki so jim ga reditelji zabranili. Končno so silo navalili na vrata, jih razbili in vdrli v dvorano, kjer so začeli metati stole vsevprek. Nastalo je splošno ruvanje in pretep, pri katerem je bila opustošena vsa oprema in razbita okna. Po kratkem času so razgrajalci izrlnili iz dvorane na dvorišče, kjer se je pretep nadaljeval. Vmes je posegla tudi policija, ki je več razgrajalcev aretirala. Nekega posebno glasnega izzivača je policija pozvala, da se legitimira. Trdil je, da je novinar, ko pa je stražnik zahteval novinarsko izkaznico, je začel bežati in je z revolverjem streljal na svoje zasledovalce, a k sreči ni nikogar zadel. Pa so ga vseeno prišli in policija ga je morala ščititi, sicer bi ga razjarjena množica linčala. Pretep se je nadaljeval še zunaj na lici in je več oseb moralo iskati zdravniške pomoči v bolnici. Le treznemu nastopanju strokovnega odbora pekovskih pomočnikov, ki so mirili svoje članstvo, je zahvaliti, da ni prišlo še do hujših razračunavanj z razbijajoč delavskega pokreta, ki so si s tem prostoškim nastopom zaprili vse simpatije zagrebske javnosti.

Širite naš list!

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

40

5. december.

Dobil bom denar in takoj bom stopil v areno življenja. Skrajni čas je že. Pet let sem živel kakor svinja. Pet dolgih let. In morda celo deset? Morda celo vse življenje? Hehe, vse življenje...

Pred kratkim, razumete, sem radostno zamaknjen, nekoliko pretiraval... Naravno, življenje je v resnici radostno, ali vendar ne tako radostno, kakor se zdi. Zakaj, pomislite samo! Ves čas sem živel kakor svinja, v gledališče nisem hodil, družbe nisem imel, ne spominjam se več na čase, ko sem z ženskami govoril. In vse to vpliva, naravno, na dušo. Duša se vsled tega pokmeti. Družba je vendar velika reč. Videli boste, kakor hitro bom imel denar, bom takoj naredil majhno gostijo. Koga? Kaj? No, da, morda ne bom delal gostije ali enega ali drugega bom gotovo povabil. Družba dela človeka vedno uglednega. Naravno, nima smisla povabiti cele gruče, ali dva ali tri bom gotovo povabil. Ali morda vendar samo enega? Kakšno dekle na primer. Tudi dekleta znajo narediti dušo imenitno.

Resnično, najboljšo bo, če dekle povabim. Če, na primer, povabim Serjoško Pjetuško, ne bo vendar ta falot prišel radi družabnih ozirov, nego zato, da si napolni trebuh.

Ne, resnično, ne preostaja mi nič drugega, kakor da povabim kakršnokoli dekle. In stala bo veliko manj in če že gre za to, bo tudi mnogo

bolj imenitno. In niti nobena afera ni to! — Pol funta bonbonov in človek je brez skrbi.

Ali katero naj povabim? Varko bi povabil. Kakor gotovo mi bog pomagaj, Varko Dvukolkiño bom povabil. Naj rečejo, kar hočejo — lepa je, lična... jutri preiščem to reč. Obljubil ji bom, da bom zakuril peč — prijetno bo, domače, poetično. In poezija je vendar sol življenja.

6. december.

Danes, po uradnih urah, sem govoril z Varjo Dvukolkiño. V veži sem jo srečal in sem rekel: »Slišite, namreč, zakuril bom peč, bo zelo domače, zelo poetično.

In ta goska je odgovorila:

»Če vam,« je rekla, »tako zelo ugajam in ste v me tako zaljubljeni, peljite me rajše v kino ali mi preskrbite vstopnico v akademsko gledališče. Vaša peč ni za me nobena atrakcija...«

Goska. Vsak človek sprevidi takoj, da je goska. Pred vsem še pa nisem dobil denarja, in drugič, to ne izpričuje lepega vedenja, če se kakšno dekle samo povabi! Hudič jo vzami! Resnici na ljubo, saj ni tudi kaj posebnega! Le da ima ravno takšno postavbo. Ali drugače — kakor kos lesa. In če si človek podrobneje ogleda, tudi postava ni kdove kaj! Kakor gotovo mi bog pomagaj, nič posebnega! Kos lesa! Absoluten kos lesa! Takšno dekleta so po navadi zelo preračunljiva! Nepristano vihajo nos, zdehajo in se dolgočasijo... Hudič naj vzame takšno dekleta! Gotovo misli, da sem sedaj nesrečen, ker mi je dala košarico!

Nesrečen, praviš? Samo zažvižgam, pa bom imel toliko takšnih deklet, kolikor jih hočem. Danes se ne dela toliko okolščin! Dandanes se noben človek ne muči z ljubeznijo, treba samo ho-

teti. Pred kratkim mi je Serjoška Pjetušov pripovedoval neverjetno zanimivo zgodbo. Bil je gledališču in se je seznanil z nekakšno damo. Ni bila nobena »takšna« dama, nego čisto poštena gospa. In kako poštena! Še danes je do ušes zaljubljena vanj!

Tudi jaz, pazite, sem srečal zadnjič čudež, madono — prvovrstna toaleta, različna kožuho-vina, lakasti čevljički... Šla je tesno mimo mene in me je pogledala.

Da, morala je padla dandanes zelo globoko. Serjoška Pjetušov pravi, da je vedno tako po revoluciji. In jaz, rečem vam, se na to poživžgam. Sem celo vesel, da je padla. Častna beseda, vesel sem. Mislim celo, da so vsi zelo veseli, samo delajo se svete... In bom, hvala tem razmeram, užival življenje. Hehe...

8. december.

Denar imam! Glejte! Bankovci — papirčki. Ali ne smeti. Prijetni papirčki! Naj leže v predalu. In tista Varko Dvukolkiña je velika koza! Je najbrž s tem računala, da bom prišel zopet k nji, da se bom zopet obrnil na njo. Prosim te, Varjočka, na vstopnico za kino in ta za gledališče, in ta... Šel sem mimo nje, kakor da se ni nič zgodilo. Da, kravica! — ravno zato. Vsak bi rad koga izkoriščal!

Seveda! Cigani bodo ravno slavili svatbo brez marcipana! Ne propadem zato — naj te zato ne boli glava... Poživžgam se in morda sem se že poživžgal. In imam, hudič me vzami, morda že kaj izbranega... Da, Varjočka, imam, imam... Slabo si kalkilirala, ljubica, vračunala si se.

(Dalje prihodnjič.)

Solnčite se

pod varstvom

NIVEA
KREME-OLJA.

Oboje pospešuje porjavenje kože in zmanjšuje nevarnost solnčarice. Zavidali Vas bodo za Vašo zdravo temno polt. Toda ne solnčite se z mokrim telesom in natrite si vedno poprej kožo z Nivea-kremo ali Nivea-oljem. Nivea-krema in Nivea-olje sta nenadomestljiva in jih ni mogoče ponarejati, ker samo ta dva izdelka vsebujeta eucerit.

Krema: škatle Din 6 — in Din 25 —, tube Din 12 — in Din 17 —.

Doma in po svetu.

Agrarna reforma v narodni skupščini. V narodni skupščini je bil definitivno sprejet zakon o likvidaciji agrarne reforme v severnih in južnih pokrajinah države. Po zakonu z dne 19. junija 1931 bo ekspropriiranih skupaj 550.000 katastrskih orolov zemljišč (obdelane zemlje) in 180.000 katastrskih orolov gozdnih parcel. Razentega spada v razlastitev še okoli 40.000 katastrskih inter gozdov. Odškodnina za v agrarno reformo spadajoča zemljišča bi po cenitvi znašala v celoti okoli 68,5 milijonov dinarjev. Proti zakonu je govoril poslanec dr. Pavlič, ker se uvrščajo pod agrarno reformo tudi cerkvena in kongregacijska zemljiška posestva. Zakon o agrarni likvidaciji v severnih pokrajinah je bil sprejet s 162 glasovi, 15 proti; pri poimenskem glasovanju sta glasovala samo dva poslancata proti zakonu. Istotako je bil po kratki debati sprejet zakon o likvidaciji agrarne reforme v južnih pokrajinah po kratki debati.

Spijonaža v Beogradu. Policija je v Beogradu zaprla polkovnika v p. bivše avstrijske vojske Luja Mičiča, ki je volunir v korist sosed. drž. Priznal je, da že dve leti opravljal ta posel. Podpirala sta ga polkovnik v p. Karl Lalič, Mane Štrajher in Avgust Furlani, kapetan v penziji. Izročeni so državnemu sodišču za zaščito države.

Skupna fronta za obdavčenje konsumcev. Na seji trgovskega odseka zbornice za TOI je poročal tajnik dr. Pless z zadoščenjem, kakor pravi poročilo, da so se akciji zbornice za obdavčenje konsumov priključile vse zbornice v državi in da je bila v tem prečem vprašanju dosežena skupna fronta. — S tem je podprta kapitalistična akcija v interesu podjetništva, ne da bi imeli konsumenti pravo možnost, braniti interese konsumentov oziroma splošnosti.

Domovinska pravica se pridobi po petletnem bivanju v občini. — Zakon o občinah, ki je dne 14. junija dobil obvezno moč, ima tudi nove predpise o pridobitvi domovinske pravice. Po dosedanjih določbah je bilo predpogoj za domovinsko pravico desetletno neprestano bivanje v občini. Ta doba je sedaj skrajšana na pet let. Kdor hoče pridobiti domovinsko pravico v občini, v kateri že vsaj pet let stanuje, naj vloži na občino prošnjo, v kateri naj se sklicuje na to, da v občini biva že pet let. Nadaljni pogoji so, da ni obsojen na izgubo častnih pravic, da ni v sodni preiskavi zaradi pregreške, ki ima za posledico izgubo častnih pravic in da more vzdrževati sebe in svojo rodbino. Pod temi pogoji občina ne more nikomur odreči domovinstva. Opozoriti je pa treba, da novi zakon ne velja za mesta Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj. Kdor hoče pridobiti domovinstvo v teh mestih, mora še vedno dokazati nepretrgano desetletno dobo bivanja v teh mestih. Ker pa ni mogoče, da bi za mesto veljali glede domovinstva drugačni predpisi, bi bilo nujno potrebno, da se novi predpisi čimprej razširijo tudi na imenovana mesta.

Občni zbor Narodne lige proti tuberkulozi. V nedeljo se je vršil v Ljubljani v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev občini zbor protituberkulozne lige. Skupno posluje v Dravski banovini 35 krajevnih lig. Po poročilih je imel predavanje šef zdravišča na Golniku dr. Neubauer. V svojem referatu je dejal, da je jetika najbolj ozdravljiva bolezen. Moderna medicina ima dovolj pomočkov, da se zmagovito bori proti jetiki, toda z zdravljenjem je treba pričeti dovolj zgodaj. Temu referatu sta sledila še dva referata primarija dr. Debevca in docenta dr. Matka. Sprejeta je bila končno resolucija, ki apelira na pospešitev borbe proti jetiki.

Občni zbor Pokojniškega zaveza za namočence v Ljubljani se je vršil v nedeljo. Delegatov na občnem zboru je bilo okoli 60. Uprava jim je razdelila tiskano poročilo o poslovanju. Dr. Baltič je poročal, da znana revizija proti upravi ni ugotovila nepravilnosti. Glede volitev so se sporazumeli delodaj-

jalski in delojemalski delegati ter vsak zase predlagali, da se izvoli stari odbor. Ker je bil ta predlog soglasno sprejet, so bili izvoljeni iz vrst delodajalcev: dr. Božič Mirko, Kavčič I. Josip, inž. Heinrich Avgust, dr. Rekar Ernest, Ribnikar Adolf, dr. Žvokelj; za namestnike: dr. Kržan Franc, Pinter Ferdo, Skubec Rihard, Bonač Franc, Krejci Anton, dr. Jereb Peter. Iz skupine namestencev: dr. Milavec Anton, Lovšin Evgen, dr. Obersnel Maks, Bercieri Avgust, Svetek Franc, Kukovec Janko; namestniki: Bergant Peter, Likar Ciril, Stepišnik Franjo, Pitterle Gustav, Pelikan Hubert, Gilvert Dragotin. Zamenjan je bil le v delodajalski skupini dr. Jereb iz Radič kot odbornik in kot namestnik dr. Dominik Žvokelj iz Kamnika. Sklenjeno je bilo nadalje, da se za letošnje leto določi 60.000 Din za podporo vdovam z otroki in dvojnimi sirotam; za nezaposlene se je pa dovolil kredit 120.000, ali če nujno 180.000 Din.

V 5 in triletnih urah iz Prage na Jadran. S 1. junijem so otvorile češkoslovaške državne aero-linije redno letno zvezo v Sušak. Iz Prage odletijo aeroplani ob 8. uri zjutraj, ustavijo se v Brnu, Bratislavi in v Zagrebu in ob 13.45 je aeroplan že na Sušaku. Od tam odleti nazaj ob 14.10 in je v Pragi že ob 17.55 uri. Na progi letijo velika 3 motorna letala in so že od vsega početka vedno dobro zasedena. Vožnja stane 700 Kč, za državne nameščence pa samo 470 Kč. Na povratku nudijo 30 odstotkov popusta. Če pa se vozijo potniki z brzovlakom, rabijo iz Prage do Sušaka okrog 24 ur. Razumljivo je torej, da se korajžni in seve premožni Pražani raje vozijo z zrakoplovi na Jadran. — O prvem poletu zrakoplova iz Prage na Sušak z dne 1. junija prinaša dnevnik čsl. socialne demokracije »Pravo lidu« obširen članek s sliko izpod peresa urednika s. H. Vávre, ki se je udeležil tega poleta. Češki socialisti torej prav pridno agitirajo za obisk našega Jadrana.

Avstrijska vlada stopa nacijem zelo trdo na prste. Zadnje dni je bilo izvršenih na Dunaju in v drugih avstrijskih mestih več bombnih atentatov, ki so napravili veliko materijalne škode in so zahtevali tudi smrtno žrtve. Več bomb je bilo še pravočasno odstranjenih, predno so eksplodirale. Tudi na dr. Steidleja, voditelja tirolskih heimwehrovcev, so naciji napravili atentat in ga ranili. Na dunajski in na graški univerzi so nacionalistični študenti zopet vprizorili izgrede. Sedaj je vlada podvzela proti nacijem energične ukrepe. V vseh zveznih deželah je imenovala varnostne komisarije z obširnimi polnomočji. Po vsej državi so vse »rjave hiše (lokalni narodni socialistov) zasedene po policiji. Pri vseh nacionalnosocialističnih funkcijonarijih so bile izvršene hišne preiskave in je pri tej priliki zaplenila policija mnogo propagandnega materiala in korespondence. Nad 600 nacionalno-socialističnih funkcijonarjev iz vseh krajev države je zaprtih. Aretiran je tudi nemški poslanec Habicht, ki ga je nemška vlada hotela proglasiti za tiskovnega atašea. (Zato pa je Hitlerjeva vlada aretirala opolnomočenega avstrijskega tiskovnega atašea v Berlinu). Vsem državnim, mestnim in občinskim uslužbencem je pod kaznijo takojšnjega odpusta, brez odškodnine, prepovedano biti član nacionalnih socialistov ali z njimi javno simpatizirati. Vojaška organizacija »Deutsche Soldatendbund«, katere člani so se udeleževali političnih sestankov nacijev, je razpuščena in pridejo člani pred disciplinsko sodišče. Avstrijsko nacionalno - socialistično stranko je vlada proglasila kot »državi sovražno« in se vsak trenutek pričakuje, da bo tudi formalno prepovedana. Prihodnji dnevi bodo pokazali, ali se bo avstrijski vladi posrečilo zatreti to »rjavo kužo«, kakor jo je označil znani »kneze« Starhemberg. Predsednik nacijev, Proksch, je z več svojimi pajdasi zbežal preko meje v Nemčijo. — Če bi se bili v Nemčiji pravočasno poslužili enakih metod kakor se jih sedaj Avstrija, najbrž ne bi doživeli svoje kulturne sramote.

Hitlerjevci razganjajo katoliške kongrese. V Monakovem se je pričel v soboto kongres katoliških rokodelskih pomočnikov. Na kongresu je govoril podkancler von Papen kot zastopnik državne vlade. Policija je kongres že prej prepovedala, pa ga je na intervencijo zopet dovolila. Fašisti so udeležence napadali. Policija je očitala udeležencem rume ne strajce in protihitlerjevske govore. Na ponovno intervencijo je bil kongres ponovno dovoljen pod neprijetnimi pogoji.

Nemška nacionalna stranka razpada. Nemška nacionalna stranka, ki jo vodi tudi Hugenberg, je jela razpadati. Večje število voditeljev te stranke, zlasti mlajših, se je priključilo fašistom. Dr. Martin Spahn je pisal vodstvu stranke, da morajo vsi narodnjaki priznati Hitlerja, če nočejo v Nemčiji kitajskih razmer. Za Hugenberga je ta pojav neprijetna zadeva, istotako bo neprijetna za fašizem, ker bodo v njem združene vse ideologije, razen marksistične, kar pomeni nesolidnost Hitlerjeve zgradbe.

Klavdij Treves, italijanski socialistični voditelj, ki je prebival v izgnanstvu v Parizu in je bil urednik

protifašističnega lista »Liberta«, je umrl na srčni angini. Treves je pomagal pobegniti iz Italije pokojnemu Turattiju in je moral zaradi tega tudi sam bežati v tujino.

Shod stanovanjskih najemnikov v Ljubljani

Društvo stanovanjskih najemnikov je sklicalo v torek zvečer v dvorani hotela Union protestni shod proti visokim najemninam. Obisk shoda ni bil prav dovoljen. Protestnemu shodu so obljubili svojo podporo ljubljanski župan in vodstvo stranke JRKD pismeno. V tem pismu je izrečeno, da bodo akcijo podprli vsi naši poslanci in senatorji. Inspektor dr. Lončar je razjasnil resolucijo, ki je bila predložena shodu in ki vsebuje tri glavne za-

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Maribor.

Za zgradbo delavskega azila je baje te dni končno ministrstvo socialne politike odobrilo brezobrestno posojilo in sicer znesek 1 milijon dinarjev. Prvotno je bilo namenjeno za zgradbo tega poslopja poldrugi milijon dinarjev. Odobritev tega posojila, s katerim bi morala mariborska mestna občina zgraditi delavski azil, pa se je od leta do leta zavlačevalo. Vsled znižanja posojila bo seveda to delavsko zatočišče zgrajeno sedaj tudi v mnogo manjšem obsegu kot je bilo prvotno projektirano. (Ljubljanski delavski azil, ki bo te dni dograjen, stane 3 milijone dinarjev.) Nov delavski azil nameravajo zgraditi v Gregorčičevi ulici. Baje bodo z gradbenimi deli pričeli še letos.

Ustanovni občni zbor »Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije«, podružnice Maribor. Minulo soboto se je vršil v dvorani Delavske zbornice razpust mariborske podružnice »Opčega radniškega saveza Jugoslavije«. Razpust je izvršil ob 18. uri s. Dvoršak, ki je navzočim obrazložil vzroke razpusta ter prečital tozadevni sklep. — Pol ure pozneje se je istotam pričel ustanovni občni zbor »Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije«, kateremu je predsedoval s. Karner, ki je uvodoma objasn timerice bodočega dela. Nato je poročal s. Jelen o nalogah strokovnega pokreta, nakar so se vršile volitve, pri katerih so bili v novi odbor izvoljeni naslednji sodruzi: Karner predsednik, Pučko podpredsednik, Dvoršak blagajnik, Košuta Franc in Klasić namestnika, Muršič tajnik, Rodovšek Katarina namestnica, dalje Mlinarič Ludvik in Fras Ana. V kontrolo pa: Grčič Vinko, Muhič Neža in Lesnikar Avgust.

Pri motociklistični dirki, ki se je vršila minuli četrtek na Teznu, se je med tekmo podrla tribuna za gledalce, pri čemur je bilo 6 oseb lažje poškodovanih. Pri dirkanju pa so padli trije dirkači, pri čemur je eden zadobil težje poškodbe. Vsem ponesrečencem so nudili prvo pomoč reševalci.

Otvoritev nove trgovine zadruga »Delavski dom«. Včeraj je zadruga »Delavski dom« r. z. z o. z. v Mariboru otvorila v lastni hiši v Frankopanovi ul. št. 1 trgovino z mešanim blagom, kjer bo nudila svojim članom po nizkih cenah vso potrebno blago v nakup. Toplo priporočamo vsem našim čitateljem, da si nabavljajo svoje potrebščine v tej zadrugi trgovini.

»Prijatelj prirode« priredi 18. junija izlet na Pohorje čez Slov. Bistrico, slapove Bistrice k Beigotu na Ruše. Prijave se sprejemajo v društvenem lokalu Frankopanova ul. 1/1.

Tombolo priredi v nedeljo, dne 18. t. m. Krajevni odbor Podmladka društva Rdečega križa v Mariboru, ki se je tudi letos spomnil siromašne in bolehe dece ter jo bo odpisal o počitnicah na morje.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Vse, kar rabite za pisarne, ku-pujte v trgovini Ljudske ti-sharne d. d., Slomškov trg 6

Celje.

Sodružice! Sodrugi!
Zveza delavskih žen in deklet za Slovenijo

sklicuje za nedeljo, 18. junija 1933, ob 3. uri popoldne pri »Zelenem Travniku« v Celju

javno žensko zborovanje

kjer se bo razpravljalo o enem najvažnejših vprašanj, t. j. o ureditvi porodov na podlagi socialne indikacije, je dolžnost vsake matere, delavke, kakor tudi sodrugov, da se tega važnega zborovanja polnoštevilno udeleže. Odbor.

Ptuj.

Tudi v znamenju krščanske ljubezni. Ker ne hodi v cerkev, je dobil odpoved stanovanja s. H., ki je stanoval pri nekem »bogaboječem« hiš. lastniku. K sreči je dobil imenovani že drugo stanovanje, ker bo gotovo imel mir.

Brezposelnemu J. kljub vsem prošnjam noben zdravnik z operacijo noče odstraniti igle, ki se mu je zalomila v roki, ker je J. brez sredstev. — Odgovor: Obrne naj se na bolnico ali pa na mestni fizikar.

»Krise ist — habe nichts...« tako pravi večkratni milijonar, kojega sin se je nedavno poročil in dokazal revnim meščanom v P., kako je, ako človek ima. »Samo« pol ducata avtomobilov je prepeljavalo visoke goste in nekaj po 10 jurjev za vožnjo novoporočencev v Paris, Tunis itd., tu ne bo igralo vloge, med tem ko za brezposelne ni sredstev... Le lepo molimo, da bo tako stanje trajalo večno.

Studenci pri Mariboru

Koncert del. pevskega društva »Enakost« Studenci. Del. pevsko društvo »Enakost« v Studencih priredi v soboto, dne 17. junija 1933, z začetkom ob 20. uri v dvorani g. Špurrej, koncert z bogatim sporedom. — Dirigent g. Križman, nastopi moški zbor in solisti.

Zahteve stavbincev

sprejete na shodu stavbincev v Mariboru.

O poteku izredno dobro obiskanega shoda stavbinskih delavcev v Mariboru, ki se je vršil 9. t. m., smo že poročali. Resolucija, ki je bila ob tej priliki sprejeta glasi takole:

Stavbinski delavci v Mariboru, zbrani na poziv Saveza stavbinskih delavcev Jugoslavije

konstatirajo:

Položaj stavbinskih delavcev, katerega smo že v lanskoletnih resolucijah slikali kot jako kritičnega, se ni izboljšal, nasprotno, on postaja iz dneva v dan vedno slabši.

Ankete od 20. julija 1932 in 17. marca 1933 niso imele nobenega uspeha. Problem brezposelnosti v stavbinski stroki postaja vedno bolj in bolj aktuelan. Merodajni forumi so pokazali več razumevanja za peščico velepodjetnikov, kakor pa za socialno šibkejšo. Vedno glasnejše trkta na vrata stavbinskih delavcev beda in glad.

Delovni čas se podaljšuje neoziraje se na zakonite določbe. Brezposelnost raste in ruši obenem eksistence tisočih stavbinskih delavcev ter njihovih družin.

Ozira se na iznešene konstatacije zahtevajo stavbinski delavci:

1. Takojšnjo uvedbo 8-urnega delavnika v stavbinski stroki;

2. prepoved vsakega nadurnega kakor tudi nedeljskega dela;
3. z zakonom zaščiteno mezdo od Din 75.— za kvalificirane delavce in Din 45.— za pomožne delavce pri 8-urnem delavniku;
4. produktivno reševanje brezposelnosti v stavbinski stroki s pomočjo oživljanja javnih del;
5. prepoved vseh kartelov in trustov, ki proizvajajo stavbinski material, katerega vržje po nesorazmerni visoki ceni na trg, kar jim omogočuje visoka uvozna carina;
6. strogo izvajanje socialne delavske zakonodaje, po potrebi tudi odvzete obrtnega dovoljenja kršiteljem zakonov.
Stavbinski delavci postavljajo te zahteve v predzadnji uri in pričakujejo, da bodo merodajni krogi iste v polni meri upoštevali.

Razno.

Zanimivi sklepi vseameriškega kontinentalnega kongresa v Washingtonu. Začetkom maja se je vršil v Washingtonu t. j. ameriški kontinentalni kongres za gospodarsko preobnovo, 4500 delegatov je zastopalo na njem delavstvo, nameščenstvo in farmerje. Kongres je sprejel celo vrsto resolucij, ki imajo namen olajšati stanje brezposelnih delavcev, bankrotiranih farmerjev in zamrznjenih vojni veterani. Delegatje so se izrekli za tri milijarde dolarjev takojšnje in direktne pomoči za brezposelne, šest milijard dolarjev za javna dela, za nagrado (bonus) za bivše vojake, dalje za trideseturni delavnik in za podpravljanje (socializacijo) ameriških bank. Poleg bde brezposelnih so zlasti obravnavali položaj farmerjev. Iz Des Moinesa (Iowa) je prišel apel, da farmerji potrebujejo hitre pomoči, drugače lahko izbruhne v Ameriki državljanska vojna. Sodnik John F. Wirts iz okraja Hardin v Iowi in vodja združenih farmerjev v tej državi, je bil tudi delegat ter je izjavil, da morajo organizirani farmerji in delavci za vsako ceno iztrgati v USA vladu iz rok bogatinov, če hočejo otepi Ameriko iz popolne propasti. — John Simpson, predsednik National Farmers Unije je dejal v svojem govoru, da ima Amerika 120 milijonov zadolženih prebivalcev, dočim je na drugi strani 10.000 ultra-bogatinov, za katere pravzaprav dela ameriški kongres (parlament) v zadnjih 50. letih postave. Simpson je ame-

riške bogatine primerjal s francoskimi Bourbonci in z zadnjim ruskim carjem. Na tem kongresu je bilo navzočih tudi kakšnih 20 slovenskih delegatov iz vseh krajev Amerike. — Mi se pa samo čudimo tem radikalnim besedam, ko na drugi strani dobro vemo, kako malo zanimanja kažejo ameriški delavci in farmerji za edino stranko in gibanje, ki je zmožno uresničiti gornje zahteve, za socialistično in delavsko gibanje. Naj se približajo ameriški delavci in kmetje socializmu in razredni zavednosti, ne pa vabam starih ameriških strank, republikanske in demokratske, pa bodo razmere kmalu boljše. Samo pravo pot naj najdejo. In ta je v socializmu!

Kulturni pregled.

Ljubljanska drama.

Olga Schweinpligova: Okence.

Posrečena sinbioza komedije in satire, satire na čevkanje o etiki in etičnem, ki je v glavnem bistvena poteza vse meščanske filozofije, vse katedrske idealistične učenoosti o medsebojnih odnosih med ljudmi, o odnošjih med človekom in ostalo naravo. Diskreten zasmeh — ali samo smeh? — odsevov sodobnih velikih gibanj. Podzavestno, mogoče celo nehoteno, spoznanje, da se na posled vse življenje vrti okrog skorjice slabšega ali boljšega kruha.

Komedija se konča — par se najde. Koncesija zdravemu optimizmu množic.

Satira — kolikor jo je — je pisana diskretno, tako nekako, kakor se diskretno skriva med zelenjem in cvetjem roževca — trn.

V splošnem duhovito. Semtertja eklaten pogled skozi — okence, kar po delu ne škodi. Igralka ga je pisala! Kje bi mogla v sebi zatreti spomin (pogled skozi okence!) na vse tiste ljudi, ki jih je kdaj na odrdu doživljala, ki se je z njimi borila, z njimi bolehal, umirala in — zmagovala? Bilo bi malone nemogoče!

Režija v glavnem po stari navadi. Vendar pa je to pot bilo karikiranje močno retuširano, kar je uspehu dela samo koristilo.

Inszenacija deloma realistično, deloma malce nerealno posnemanje realnega — drugače pa intimita.

Publika izredno zadovoljna. Mnogo aplavza.

—ok.

Elektrotehnično podjetje

in delavnice za popravilo vseh elektromotorjev, transformatorjev, aparatov, likalnikov in kar spada v elektrotehnično stroko, sem preuredil. — Izvršujem vse hitre inštalacije kakor tudi vsa zunanja omrežja plake in visoke napetosti postrokovnjaki izvedbi in po današnjih predpisih ter z garancijo. — Prodaja vseh električnih strojev kakor elektromotorjev, dinamo-strojev, ventilatorjev, likalnikov, modernih lestenec vseh vrst po izbiri, raznih žarnic in vsega elektromateriala po zmernih cenah. — Za cenjena naročila se cenj občinstvu priporočam.

Iliž Vladislav,
elektrotehnično podjetje,
Maribor, Aleksandrova c. 24.
Telefon 27-44.

Nabirajte nove naročnike

Vabilo na redni občni zbor „Delavskega doma“, r. z. z o. z. v Mariboru

ki se bo vršil v petek, dne 30. junija 1933 ob 18. uri v društvenih lokalih na Frankopanovi ulici 1/1

s sledečim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora in revizijsko poročilo Zveze gospodarskih zadrug.
2. Poročilo načelstva.
3. Predložitev računskega zaključka za leto 1932.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Smernice bodočega dela.
7. Raznosterosti.

Izvelek iz pravil:

§ 21. Da občni zbor veljavno sklepa, je treba, da je na njem prisotna ali zastopana ena desetina zadrugnikov in deležev. Če bi tega ne bilo, se vrši občni zbor eno uro kasneje, ki sklepa ob vsakem številu navzočih ali zastopanih deležev. Fizične osebe (posamezni člani) imajo samo po en glas, neoziraje se na število deležev; juridične osebe (zadruge, družbe itd.) pa za vsak delež en glas.

Zadruga „Delavski dom“, r. z. z o. z. v Mariboru

vljudno sporoča vsem svojim članom, da je v petek, dne 16. junija 1933 otvorila v lastni hiši, **Frankopanova ul. 1**

trgovino z mešanim blagom

kjer bo oddajala po zmernih cenah prvovrstno blago v nakup.

Sodružice in sodrugil

Pristopajte kot člani k zadrugi in kupujte svoje življenske potrebščine v svoji lastni trgovini.

Načelstvo in nadzorstvo.

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKE DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 6% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 delavske domove, 2 v Trbovljah, kakor tudi 3 prodajalne in 2 gostilni v Trbovljah in 1 prodajalno in gostilno v Senovem pri Rajhenburgu, v katerih se oddaja blago najboljše kvalitete po najnižjih cenah. Član te zadruge lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino; delež znaša Din 400.—, vpisnina Din 10.—.

NAČELSTVO.

Delavski pravni svetovalec.

2.

Odpust radi nezvestobe. (§ 239 t. 2. o. z.).

Čevljarski pomočnik si je v večjem čevljarskem podjetju v soboto izposodil kopita skladiščnika preko nedelje kopita, da bi popravil svoji ženi čevlje. V tem obratu so si pomočniki večkrat na ta način izposodili kopita, da so čez nedeljo delali za domačo uporabo. V ponedeljek je pomočnik kopita vrnil.

Čevljarski mojster je že takoj zjutraj zvedel, da si je pomočnik izposodil kopita brez njegove vednosti in ga je vsled tega odpustil iz službe v smislu § 239 t. 2. o. z., češ, da je bil podan s tem primer nezvestobe v službi, oziroma, da je postal pomočnik s tem nevruden službodavčevega zaupanja.

Pomočnik je vsled tega odpusta tožil čevljarskega mojstra na plačilo 14-dnevnega zaslužka, t. j. v zakoniti odpovedni dobi. Sresko sodišče v Mariboru je s sodbo III a P 45-33 zaslialo priče in obsodilo mojstra na plačilo 14-dnevnega zaslužka ter utemeljilo sodbo sledeče:

Postopanje pomočnika-tožnika je bilo nedopustno, ker je tožnik vedel, da se toženez z njegovim izposojanjem kopita ne bi strinjal. Vendar v tem ni videti nepoštenosti ali znatnega oškodovanja delodajalca. Pri podjetjih je običaj, da imajo uslužbenci poleg plače še tudi gotove ugodnosti, ako to podjetja preveč ne zadene. Ker je dokazano, da si je hotel tožnik kopita le izposoditi za domačo uporabo, je to po mnenju sodišča le mala nekorektnost, tembolj, ker je v to privolil skladiščnik in ker toženi delavcem tega doslej ni izrecno prepovedal. Zato takojšnji odpust ni bil umesten in je tožbeni zahtevek na plačilo 14-dnevnega odpovednega roka utemeljen.

Proti tej sodbi ni bil dopusten priziv, ker je znašal tožbeni zahtevek le Din 400.

Kedaj zastara odškodnina za neizkoriščen dopust? (Jesenice).

Dopust mora vsak nameščenec zahtevati pred potekom službenega leta. § 329 o. z. namreč izrecno določa, da se ne more zahtevati prenosa dopusta na drugo leto. Ako uslužbenec kljub temu ne dobi zakonitega dopusta, sme zahtevati še tekom treh let plačilo za delo v času dopusta, s katerim se je službodajalec neupravičeno obogatil. Ta zahtevek zastara v smislu § 330 o. z. v treh letih, kakor vsi zahtevki iz službenega raz-

merja za plačo, naknado izdatkov in vrnitev predujmov. Dopusta samega pa naslednje leto nameščenec v naturi za prošlo leto ne more več dobiti, posebno, če ga ni izrecno zahteval. — Ako uslužbenec dopusta sploh ni zahteval, mu preti nevarnost, da mu bo sodišče odreklo pozneje celo odškodnino za ta dopust. Vsekakor bo moral dokazati, da si upravičeno ni upal dopusta zahtevati, ker bi sicer riskiral izgubo službe. — Čudimo se pa podjetju, ki ima v teh časih ne samo tako malo socialnega čuta, ampak tudi trgovskega duha, da ne uvidi neobhodne potrebe dopusta uslužbencev v svojo lastno korist. Uslužbenec, ki mora celo leto garati brez oddiha, vendar ne more imeti pozneje niti popolne duševne, niti telesne sposobnosti, kamoli veselja do službe. (V »Delovnem pravu« dr. Reismana najdete gornja določila na str. 75 in 117).

Orožne vaje in odpust iz službe. (Jesenice). (Prihodnjic).

Jugoslovanski delavci v Ameriki za trideseturnik in minimalno mezdo.

Koncem aprila t. l. se je vršilo v Milwaukee, Wisc. v USA, zborovanje Jugoslovanske Bratske Federacije, ki združuje vse jugoslovanske podporne organizacije v USA. Na zborovanju so bile navzoče vse, razen klerikalne Kranjske Slovenske Katoliške Jednote (KSKJ). To zborovanje je sprejelo tudi resolucijo, ki je naslovljena na delavski odsek ameriške poslanske zbornice v Washingtonu. V tej resoluciji se naglašja, da delegatje Jugoslovanske bratske federacije, ki predstavljajo 204.000 ameriških državljanov jugoslovanskega pokolenja kakor tudi jugoslovansko življenje v Združenih državah v splošnem, odobravajo načrt trideseturnega tednika, ki se nahaja zdaj pred naslovljenim odsekom in priporočajo, da bi se ga predložilo čimprej zbornici v sprejetje. Bratske podporne organizacije doslej še niso zahtevale nobene podpore od vlade, kakor so to zahtevale razne profitarke ustanove, in njih članstvo, ki obstoji izključno iz delavcev, je do zdaj vzdržalo svoje podporne organizacije samo. Če pa ne bo kmalu zaposlitve, bodo morale pa tudi one apelirati na vladu. Resolucijo je podpisal za JBF s. Donald J. Lotrich iz Chicaga.

ZA DELAVNIKE

NA VASI IN V MESTU
POTREBUJETE POCENI OBLEKO

Izgotovili smo takšno za vas.
Oglejte si v naših prodajalnah obleke

„SELO“

po Din 140.—, 150.—, 160.—,

za celo obleko. (Suknja, telovnik, hlače). Din 50.—, 55.—, 60.—, stanejo same hlače.

Javnosti postrežemo

z nizkimi cenami, dobrim blagom in veliko izbiro.

TIVAR OBLEKE

